

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 529/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **DOPRAVIA, s.r.o.**, Demänovská dolina 364, zastúpeného Hronček & Partners, s. r. o., Kálov 1, Žilina, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/3/2023 z 28. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Spoločnosť Scheuch GmbH, sídliaca v Rakúsku, objednala 10. mája 2015 u spoločnosti Schenker & CO.AG., taktiež sídliacej v Rakúsku, prepravu zásielky s adresou zvozu Scheuch s.r.o, Teplárenská 1, Prievidza, Slovensko. Následne spoločnosť Schenker & CO.AG. objednala prepravu zásielky u spoločnosti Schenker s.r.o., sídliacej na Slovensku. Spoločnosť Schenker s.r.o., objednala prepravu zásielky u spoločnosti IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o., ktorá zas objednala prepravu zásielky u sťažovateľa. Ten objednal prepravu zásielky u dopravcu [REDACTED] podnikajúceho v Českej republike. Pri realizácii prepravy došlo na území Českej republiky k dopravnej nehode, pri ktorej bola poškodená aj prepravovaná zásielka. Spoločnosť Scheuch GmbH, Rakúsko, uplatnila nárok na náhradu škody u poisťovne v Rakúsku, ktorá dala vypracovať znalecký posudok

na stanovenie výšky náhrady škody (23 171,16 eur), a následne žiadala vyplatenú škodu uhradiť od spoločnosti Schenker & CO.AG. Táto spoločnosť náhradu škody uhradila poisťovni a následne si škodu uplatnila u spoločnosti Schenker s.r.o. Táto spoločnosť, spoločnosť IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o., a aj sťažovateľ uhradili uplatnený nárok na náhradu škody 23 171,16 eur.

3. Sťažovateľ sa žalobou na Okresnom súde Prievidza (ďalej len „okresný súd“) domáhal náhrady škody proti [REDAKOVANÉ], podnikajúcemu v Českej republike (ďalej len „žalovaný 1“), ktorý prepravu, počas ktorej došlo k poškodeniu zásielky, uskutočňoval. Počas konania na stranu žalovaného pristúpila Kooperativa poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Pobřežní 665/21, Praha 8, Česká republika (ďalej len „žalovaný 2“), s ktorou mal žalovaný 1 uzatvorenú poisťnú zmluvu na účel poistenia zodpovednosti cestného dopravcu za škodu.

4. Okresný súd rozsudkom z 26. júla 2019 žalobe sťažovateľa čiastočne vyhovel a čiastočne ju zamietol. Na odvolania oboch žalovaných Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 16Cob/12/2020-276 z 29. júna 2022 prvoinštančný rozsudok zrušil a konanie zastavil. V rámci *ex offico* realizovaného prieskumu procesných podmienok dospel k záveru o nedostatku právomoci slovenských súdov na rozhodnutie o podanej žalobe. Vychádzajúc z ustáleného skutkového stavu a príslušných ustanovení Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (ďalej len „Dohovor CMR“) konštatoval, že žalovaný 1 mal postavenie následného (posledného) dopravcu v zmysle čl. 34 Dohovoru CMR, podľa ktorého ak na základe jedinej prepravnej zmluvy vykonávajú prepravu postupne niekoľkí cestní dopravcovia, preberá každý z nich zodpovednosť za vykonanie celej prepravy; druhý a každý ďalší dopravca sa stáva prevzatím zásielky a nákladného listu zmluvnou stranou za podmienok určených nákladným listom. Proti žalovanému 1 tak mali odosielateľ a hlavný dopravca priame nároky na náhradu škody, ktorá vznikla na prepravovanej zásielke.

5. Následne sa krajský súd zaoberal otázkou, či na strane sťažovateľa (žalobcu) s postavením tzv. bežného dopravcu, t. j. nie v zmysle čl. 34 Dohovoru CMR, ktorý uzatvoril zmluvu o preprave so žalovaným 1 ako následným dopravcom, možno pre uplatnené postihové právo sťažovateľa použiť posúdenie príslušnosti, a tým aj právomoci slovenského súdu aplikáciou čl. 37 písm. a) Dohovoru CMR, podľa ktorého dopravca, ktorý podľa ustanovení Dohovoru CMR zaplatil náhradu škody, má, pokiaľ ide o zaplatenú náhradu, úroky a výdavky, právo postihu proti dopravcovi, ktorého konaním bola spôsobená škoda a ktorý je povinný niest' sám jej náhradu, či už ju zaplatil on alebo iný dopravca. Krajský súd ďalej uviedol, že podmienky aplikovateľnosti čl. 37 písm. a) Dohovoru CMR sú dané, ak sa postihové právo uplatňuje proti tomu dopravcovi, ktorý spĺňa podmienky čl. 34 Dohovoru CMR. Napokon krajský súd uzavrel, že pre určenie právomoci slovenského súdu je za daných skutkových okolností pre uplatnenie postihového práva sťažovateľa proti žalovanému 1 podstatný čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR, podľa ktorého dopravca, ktorý chce uplatniť postih na súde, môže tak urobiť pred príslušným súdom štátu, v ktorom má niektorý zo zúčastnených dopravcov trvalé bydlisko, hlavné sídlo podniku alebo pobočku alebo zastupiteľstvo, ktorých prostredníctvom bola prepravná zmluva uzavretá. Preto je daná právomoc súdu Českej republiky, v ktorej má žalovaný 1 trvalé bydlisko alebo miesto podnikania. Čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR má kogentný charakter a je špeciálnym ustanovením, ktoré sa odchyľuje od čl. 31 ods. 1 Dohovoru CMR a pre tento prípad má z tohto dôvodu prednosť.

6. Nedostatok právomoci konštatoval krajský súd, aj pokiaľ ide o žalobu sťažovateľa proti žalovanému 2, keďže podľa všeobecných poisťných podmienok pre poistenie majetku a zodpovednosti, ktoré tvorili súčasť poisťnej zmluvy medzi oboma žalovanými, spory vyplývajúce z poisťnej zmluvy alebo s ňou súvisiace budú predložené na rozhodovanie príslušnému súdu v Českej republike.

7. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie založené na § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol. Konštatoval, že odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia krajského súdu je dostatočne odôvodnené. K právnej otázke právomoci najvyšší súd vyhodnotil ako akceptovateľný záver krajského súdu, podľa ktorého nárok sťažovateľa voči žalovanému 1 vyplýva z práva postihu medzi dopravcami. Preto má prednosť osobitná úprava príslušnosti súdu obsiahnutá v čl. 39 Dohovoru CMR zaradená do jeho kapitoly VI pred úpravou v čl. 31 Dohovoru CMR. Ide o kogentnú úpravu, od ktorej sa dopravca uplatňujúci regres nemôže odchyliť, keďže nemá možnosť si príslušný súd s ostatnými dopravcami dohodnúť ani nemá možnosť riešiť tento spor na arbitráži. V preskúvanom prípade bolo relevantné, že sťažovateľ k momentu rozhodovania o spore pred oboma súdmi nižších inštancií bol považovaný za dopravcu, ktorý nahradil škodu, za ktorú zodpovedá žalovaný 1 (následný dopravca, posledný v rade) sídliači na území Českej republiky. V čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR je právomoc daná len súdom štátu, v ktorom má niektorý zo zúčastnených dopravcov trvalé bydlisko, hlavné sídlo podniku alebo pobočku alebo zastupiteľstvo, ktorých prostredníctvom bola prepravná zmluva uzavretá. Formuláciu „niektorý zo zúčastnených dopravcov“ nie je možné interpretovať tak, že ide aj o dopravcu, ktorý požaduje regresný nárok. Uvedená formulácia má na mysli len dopravcov, od ktorých sa regresný nárok požaduje. Preto v situácii, keď bolo možné predmetný nárok regresným postihovateľom (sťažovateľom) uplatniť žalobou na súde len proti žalovanému 1 (následnému, poslednému dopravcovi), sťažovateľ podľa čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR nemal na výber a žalobu mohol podať výhradne na súde štátu, v ktorom má žalovaný 1 adresu svojho sídla, teda na príslušnom súde Českej republiky, a nie na súde Slovenskej republiky.

III.

Argumentácia sťažovateľa

8. Podľa názoru sťažovateľa z čl. 31 Dohovoru CMR vyplýva, že žalobca má na výber, ktorý zo súdov zvolí pre podanie svojej žaloby z medzinárodnej prepravy tovaru. Sťažovateľ sa v predmetnom konaní rozhodol, že podá žalobu na okresnom súde podľa čl. 31 ods. 1 písm. b) Dohovoru CMR, ktorý ustanovuje príslušnosť súdu toho štátu, kde leží miesto prevzatia zásielky na prepravu. Z vykonaného dokazovania je nesporné, že miesto nakládky tovaru pri predmetnej preprave bola Prievidza, Slovenská republika. Preto právomoc na prejednanie veci svedčí aj súdu na území Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu sťažovateľ podal svoju žalobu na okresnom súde a trvá na tom, že tento súd je oprávnený predmetný spor rozhodnúť.

9. Sťažovateľ považuje rozhodnutie najvyššieho súdu, ako aj zastavujúce rozhodnutie krajského súdu za nesprávny procesný postup, ktorým bolo zasiahnuté do sťažovateľovho práva na spravodlivý súdny proces. Najvyšší súd ani krajský súd neposkytli sťažovateľovi súdnu ochranu jeho nároku na náhradu škody voči žalovanému 1, ktorá vznikla sťažovateľovi pri predmetnej preprave tovaru. Najvyšší súd vybavil dovolanie sťažovateľa arbitrárne bez náležitého preskúmania

veci v rozpore s ustanoveniami CSP a nedôvodne odmietol dovolanie, čím odoprel sťažovateľovi právo na spravodlivý súdny proces.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

11. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je na prvý pohľad zjavne neopodstatnená. V prospech tohto výsledku svedčí už len porovnanie hĺbky odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu na jednej strane a všeobecnosti, ba až povrchnosti dôvodov, ktoré v ústavnej sťažnosti uviedol sťažovateľ. Pritom ústavný súd upozorňuje, že je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný nielen rozsahom, ale aj dôvodmi návrhu na začatie konania (ústavnej sťažnosti), a preto je mu zakázané iniciatívne a z vlastného podnetu vyhľadávať ústavne relevantné nedostatky napadnutého zásahu, ktorý sťažovateľ považuje za porušujúci jeho základné práva a slobody.

12. Najvyšší súd poctivo identifikoval skutkové okolnosti sporu vedeného na základe žaloby sťažovateľa a správne zdôraznil, že podľa § 442 CSP je skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, viazaný. Následne pristúpil k detailnej a metodologicky prepracovanej analýze relevantných ustanovení Dohovoru CMP, a to vo svetle námietok a dôvodov, ktoré sťažovateľ vo svojom dovolaní predniesol. Bez potreby opakovania jednotlivých rozhodujúcich pasáží odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zdôrazňuje, že nedošlo k opomenutiu niektorého z akceptovateľných a všeobecne uznaných prístupov k interpretácii Dohovoru CMP. Najvyšší súd vzal do úvahy jazykový, systematický i logický výklad previazaný z teleologickým prístupom k interpretácii normatívneho textu.

13. V porovnaní s kvalitou dôvodov napadnutého uznesenia najvyššieho súdu možno sťažovateľovu argumentáciu kvalifikovať len ako vyjadrenie prostého nesúhlasu s výsledkom právneho posúdenia skutkového základu pre rozhodnutie, resp. ako bežné paušálne názorové vymedzenie sa proti dôvodom napadnutého uznesenia. Keďže, ako už bolo uvedené, ústavný súd je viazaný dôvodmi ústavnej sťažnosti, povrchnosť sťažovateľovej argumentácie mu ani nedáva priestor na to, aby vyslovil vlastné originálne názory na ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Ústavnému súdu tak postačuje odkaz na právne závery najvyššieho súdu, ako sú stručne rekapitulované v bode 7 toho uznesenia.

14. Z hľadiska sťažnostnej argumentácie je podstatné sťažovateľa upozorniť, že najvyšší súd (a pred ním aj krajský súd) vysvetlil, prečo v predmetnom spore neboli uplatniteľné alternatívne formulované pravidlá určenia súdnej právomoci podľa čl. 31 ods. 1 Dohovoru CMP a prečo bolo potrebné na prípad sťažovateľa uplatniť čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMP (body 56 – 58 a bod 61 napadnutého uznesenia). Vychádzal pritom zo skutkových okolností veci, ktoré bez akýchkoľvek pochybností dokumentovali uskutočnenie prepravy vykonávanej postupne viacerými dopravcami. Napokon skutkový aspekt sťažovateľ v dovolaní ani nespochybňoval. Práve skutková stránka

upriamila pozornosť najvyššieho súdu na potrebu systematického prístupu pri identifikácii ustanovenia Dohovoru CMP uplatniteľného na prípad sťažovateľa. Kým čl. 31 ods. 1 je systematicky zaradený v kapitole V s názvom „Reklamácie a žaloby“, čl. 39 ods. 2 je umiestnený v kapitole VI nazvanej „Ustanovenia o preprave vykonávanej postupne niekoľkými dopravcami“. Ak nebolo pochyb, že prípad sťažovateľa jasne dokumentuje prepravu vykonávanú viacerými prepravcami, nemožno ústavnoprávne najvyššiemu súdu vytknúť, ak skúmal, či v kapitole VI existuje špecifická úprava súdnej právomoci pri riešení sporov, a nemožno mu vytknúť ani to, že ak takúto osobitnú úpravu zistil, tak ju uplatnil. Nestotožnenie sa najvyššieho súdu s dovolacou námietkou sťažovateľa preto nemožno vyhodnotiť ako dôsledok zjavnej skutkovej alebo právnej chyby, dôsledkom ktorej došlo k odopretiu spravodlivosti (rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

15. Pokiaľ ide o sťažovateľovu kritiku rozhodnutia najvyššieho súdu spočívajúcu v tom, že dovolanie nebolo meritórne preskúmané, keďže bolo odmietnuté, ústavný súd upresňuje, že hoci výrok napadnutého uznesenia je formulovaný procesne („odmieta“), jeho právnym základom bolo zistenie o absencii sťažovateľom označeného (a pre najvyšší súd záväzného) dôvodu prípustnosti dovolania. V § 420 CSP sú však uvedené nielen dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť. Inými slovami, ak najvyšší súd zistí, že v konkrétnom prípade dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne napĺňa hypotézu niektorého z dôvodov uvedených v § 420 CSP, potom je dovolanie nielen prípustné, ale zároveň aj dôvodné a je potrebné mu vyhovieť. Opačný, negatívny záver najvyššieho súdu znamená nielen neprípustnosť, ale aj nedôvodnosť dovolania. V sťažovateľovom prípade sa najvyšší súd vecne zaoberal tým, či v dôsledku zastavenia konania krajským súdom došlo k odopretiu spravodlivosti. Zastavenie konania je totiž procesným spôsobom ukončenia konania bez toho, aby sa konajúci súd k meritórnym otázkam žiadanej súdnej ochrany vyjadril. Záver najvyššieho súdu, podľa ktorého nedošlo k nezákonnému odopretiu spravodlivosti, je založený na vecných odpovediach na otázky položené sťažovateľom v jeho dovolaní. Odmietajúci výrok napadnutého uznesenia na tom nič nemení a zároveň dokladá, že sťažovateľovo dovolanie bolo nielen neprípustné, ale aj nedôvodné. Preto ani sťažovateľova námietka založená na kritike odmietnutia jeho dovolania najvyšším súdom neopodstatňuje prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

16. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil žiadne signály, ktoré by opodstatňovali prijať ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie, odmietol ju ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku má za následok, že stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého uznesenia, vrátenie veci, finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu